

МАКРО ЭДИЙН ЗАСГИЙН САРЫН МЭДЭЭ

2024 оны 04 дүгээр сар

АГУУЛГА:

1. ДНБ
2. Гадаад худалдаа
3. Түүхий эдийн үнийн хандлага
4. УУ-н бүтээгдэхүүний биржийн арилжаа
5. Төлбөрийн тэнцэл, валютын нөөц
6. Инфляц
7. Төсөв
8. Мөнгө, санхүү
9. Хөдөлмөр
10. Гадаад эдийн засаг – ОХУ, БНХАУ

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ГОЛЛОХ ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

ДНБ-ий өсөлт

(2024 оны 1 дүгээр улирал)

7.8 хувь

Валютын нөөц

(2024 оны 4 дүгээр сар)

4,986 сая \$

Инфляц

(2024 оны 4 дүгээр сар)

6.4 хувь

Төсвийн тэнцэл

(2024 оны 4 дүгээр сар)

2.1 их наяд ₮

Экспорт

(2024 оны 4 дүгээр сар)

4,937 сая \$

Импорт

(2024 оны 4 дүгээр сар)

3,426 сая \$

ГШХО

(2023 он)

3.1 тэрбум \$

Зээлийн хүү

(2023 оны 4 дүгээр сар)

17.2 хувь

Ажилчдын тоо

(2024 оны 1 дүгээр улирал)

1.3 сая

*1 улирлын байдлаар ажиллах хүчний оралцооны түвшин 60 хувь байна.

Бодит цалингийн өсөлт

(2023 оны 4 дүгээр улирал)

16.4 хувь

Үйл ажиллагаа явуулж буй ААНБ

(2023 оны эцэс)

96.8 мянга

*Худалдаа, үйлчилгээ, барилга, боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбарууд давамгайлж байна.

Өрхийн бодит орлогын өсөлт

(2023 оны 4 дүгээр улирал)

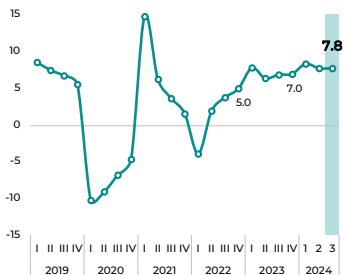
14.1 хувь

Эдийн засаг 2024 оны эхний улиралд 7.8 хувиар өслөө. Эдийн засгийн өсөлтөд хөдөө аж ахуйгаас бусад салбарын үйлдвэрлэл эерэг нөлөө үзүүлсэн хэвээр байна. Өмнөх оны өндөр суурийн нөлөөгөөр уул уурхайн салбарын оролцоо багасаж, үйлчилгээний салбар эдийн засгийн өсөлтийг тэтгэж байна.

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТ

(бодит ДНБ-ий хуримтлагдсан өсөлт, хувь)

Тайлбар: 2024.3 сарын туршилт тооцоо

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТ

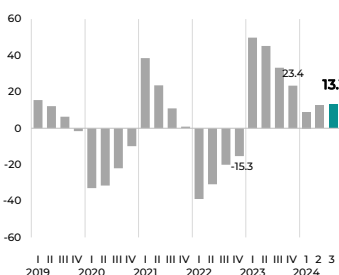
(2024 оны 3 дугаар сар)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

УУЛ УУРХАЙ

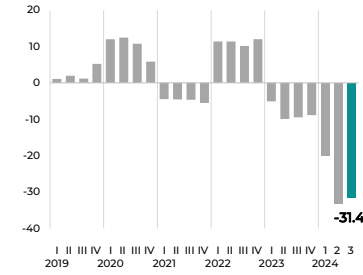
(бодит ДНБ-ий хуримтлагдсан өсөлт, хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ

(бодит ДНБ-ий хуримтлагдсан өсөлт, хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

- Бодит ДНБ 2024 оны эхний улиралд **7.8 хувиар өслөө.**

- Анхдагч салбар: Уул уурхайн салбар 13.1 хувиар тэлж өсөлтийн 1.9 хувийг, ХАА-н салбар 31.4 хувиар буурч өсөлтийг -1.3 хувиар хязгаарлалаа.

- Хоёрдогч салбар /боловсруулах, барилга, цахилгаан, усан хангамж/-ын үйлдвэрлэл 8.5 хувиар өсөж өсөлтийн 0.9 нэгж хувийг;

- Үйлчилгээний салбар /худалдаа, тээвэр, үйлчилгээний бусад/ 7.7 хувиар өсөж өсөлтийн 4.1 хувийг ;

- Бүтээгдэхүүний цэвэр татвар 13.1 хувиар өсөж өсөлтийн 2.1 хувийг бүрдүүлсэн байна.

- Үйлчилгээний салбар болон цэвэр татварын орлого нэмэгдсэнээр өсөлтийн дийлэнхийг бүрдүүлж байна. Мөн боловсруулах, барилгын салбарын үйлдвэрлэл өсөлттэй байв.

- Харин том малын зүй бус хоргодол нэмэгдэж, хөдөө аж ахуйн салбар агшив.

- Уул уурхайн салбар 2024 оны эхний улиралд 13.1 хувиар тэллээ.

- Газрын тос, молибдений баяжмал, алтны олборлолтоос бусад уул уурхайн бүтээгдэхүүнүүдийн олборлолт нэмэгдсэнээр уул уурхайн салбарын үйлдвэрлэлд эергээр нөлөөллөө.

- ХАА-н салбар 2024 оны эхний 3 сард 31.4 хувиар агшлаа.

- Том малын зүй бус хоргодол 2024 оны 1 дүгээр улиралд 6.3 сая толгойд хүрч өмнөх оны мөн үеэс 5.4 сая толгой малаар нэмэгдлээ. Энэ нь оны эхний нийт малын 9.8 хувийг эзэлснээр хөдөө аж ахуйн салбарын үйлдвэрлэл жил дараалан буурч байна.

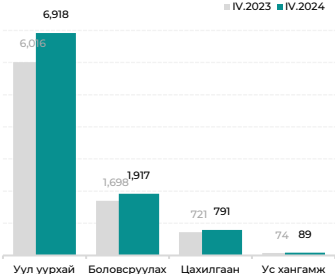

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2024 оны эхний 4 сарын байдлаар 14.3 хувиар өсөөд байна. Нүүрс, төмрийн хүдрийн олборлолт уул уурхайн салбарын үйлдвэрлэлийг, цагаан архи, ус ундаа, шохойн үйлдвэрлэл боловсруулах үйлдвэрлэлийг дэмжсэн хэвээр байна.

НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

(гэрбум төгрөг)

■ IV.2023 ■ IV.2024

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

- Аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэл 2024 оны эхний 4 сарын байдлаар 9.7 их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 1.2 их наяд буюу 14.3 хувиар өслөө.
- Нүүрс, төмрийн хүдэр, цайр, мөнгөний баяжмалын үйлдвэрлэл нэмэгдэж, уул уурхайн салбарын үйлдвэрлэл нэрлэсэн дүнгээр 15.1 хувиар нэмэгдээд байна.
- Цагаан архи, ус ундаа, самнасан ноолуур, шохой, металл бэлдэц зэрэг бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл нэмэгдэж, боловсруулах салбарын үйлдвэрлэл 12.9 хувиар өслөө.

БОДИТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

(өсөлтийн хувь)

Бодит үйлдвэрлэлийн өсөлт (салбаруудын өрөлцөө, нэгж хувиар) **10.9** хувь

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо, тооцоолол

- Аж үйлдвэрийн салбарын бодит үйлдвэрлэл 2024 оны эхний 4 сарын байдлаар өмнөх оны мөн үеэс 10.8 хувиар өсөөд байна. Үүнд:
- Уул уурхайн салбарын үйлдвэрлэл өсөлтийн 9.5 нэгж хувийг бүрдүүлж, өмнөх оны мөн үеэс 15.6 хувиар өслөө,
- Боловсруулах, цахилгаан, усан хангамжийн салбаруудын үйлдвэрлэл өмнөх оны мөн үеэс 4.2 хувь, 2.1 хувь, 4.7 хувиар тус тус өссөн байна.

УУЛ УУРХАЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

(голлох бүтээгдэхүүнээр)

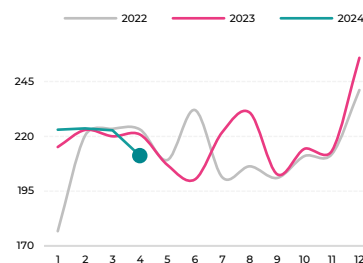

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

- Нүүрс олборлолт 2024 оны эхний улиралд 30 сая тоннд хүрч өмнөх оны мөн үеэс 25 хувиар нэмэгдээд байна.
- Төмрийн хүдэр, баяжмал олборлолт өмнөх оны мөн үеэс 92 хувиар нэмэгдээд байна.
- Зэсийн баяжмал үйлдвэрлэл өмнөх оны мөн үетэй ойролцоо түвшинд байгаа бол алт олборлолт 3 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.
- Харин газрын тос олборлолт өмнөх оны мөн үеийн үйлдвэрлэлийн түвшнээс буурсан хэвээр байна.

ҮЙЛДВЭРЛЭГЧИЙН ҮНИЙН ИНДЕКС (2015=100)

— 2022 — 2023 — 2024

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

- Үйлдвэрлэгчийн үнийн индекс өмнөх оны мөн үеэс 4.4 хувиар буурч, цар тахлын өмнөх үеэс 47.4 хувиар өслөө. Үнийн индексийг бүрэлдэхүүнээр харвал:

Үнэ өссөн:

- Хүнсний бүтээгдэхүүн 13.6 хувиар,
- Ундаа, согтууруулах ундаа 11.4 хувиар,
- Нэхмэлийн үйлдвэрлэлийнх 8.2 хувиар тус тус өссөн бол

Үнэ буурсан:

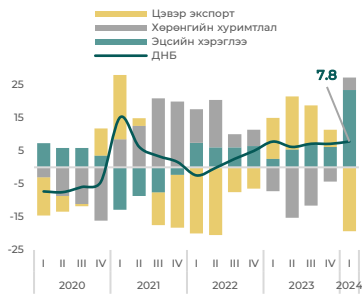
- Уул уурхай, олборлолтын үйлдвэрлэл 6.7 хувиар,
- Арьс, арьсан бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийнх 0.4 хувиар тус тус буураа.

Дотоод эрэлт идэвхжиж, эдийн засгийн өсөлт эрчимжив.

ДНБ ӨСӨЛТИЙН БҮТЭЦ

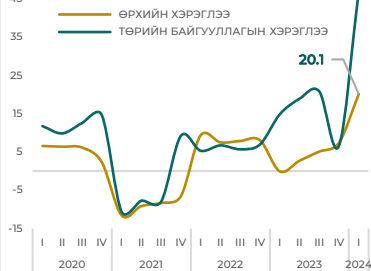
(жилийн өсөлтийн хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

ТӨРИЙН БОЛОН ӨРХИЙН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ӨСӨЛТ

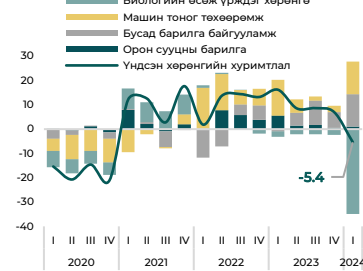
(жилийн өсөлтийн хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

ХӨРӨНГИЙН ХУРИМТЛАЛЫН БҮТЭЦ

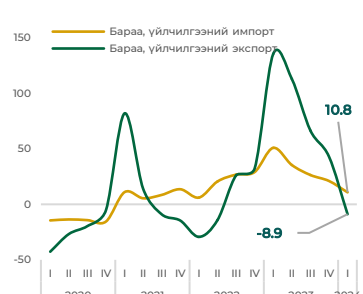
(жилийн өсөлтийн хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

ЭКСПОРТ, ИМПОРТЫН ӨСӨЛТ

(жилийн өсөлтийн хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

- Эрэлтээс тооцсон ДНБ 2024 оны эхний улиралд 7.8 хувиар өслөө.
- Өсөлтөд эцсийн хэрэглээ 23.4 нэгж хувийн, хөрөнгийн хуримтлал 3.8 нэгж хувийн тус тус зэрэг нөлөө, цэвэр экспорт 19.4 нэгж хувийн сөрөг нөлөө үзүүлэв.

- Тэтгэвэр, тэтгэмж, төрийн албан хаагчдын цалинг нэмсэнтэй холбоотойгоор төрийн хэрэглээ өмнөх оны мөн үеэс 47.1 хувиар өсөж, нийт эрэлтийг дэмжиж байна.
- Өрхийн бодит орлого 19.8 хувиар сайжирсан нь нийт өрхийн хэрэглээг дэмжиж, өмнөх оны мөн үеэс 20.1 хувиар тэлэв.

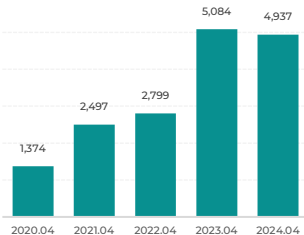
- Үндсэн хөрөнгийн хуримтлал 5.4 хувиар агшлаа.
- Том малын зүй бус хорогдол 6.3 сая толгойд хүрсэн нь эдийн засагдах үндсэн хөрөнгийн хуримтлал буурахад голлон нөлөөллөө.

- Үйлчилгээний экспортын орлого өмнөх оны мөн үеэс багасаж, нүүрс, зэсийн баяжмалын үнийн бууралтаас шалтгаалан бараа, үйлчилгээний экспорт 2024 оны эхний улиралд өмнөх оны мөн үеэс 8.9 хувиар буурав.
- Бараа, үйлчилгээний импорт өмнөх оны мөн үеэс 10.8 хувиар өсөхөд барааны импорт 24.4 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлсөн байна.

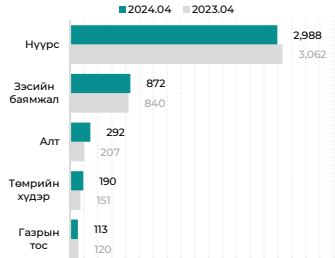
Гадаад худалдааны тэнцэл 2024 оны эхний 4 сарын байдлаар 1,511 сая ам.долларын ашигтай гарч, өмнөх оны мөн үеэс 37.7 хувиар буурлаа.

ЭКСПОРТ (сая ам.доллар)

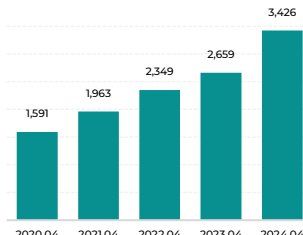
Эх сурвалж: Гаалийн ерөнхий газар

ГОЛЛОХ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЭКСПОРТ (сая ам.доллар)

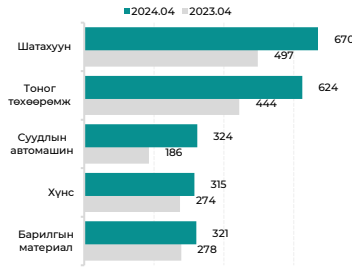
Эх сурвалж: Гаалийн ерөнхий газар

ИМПОРТ (сая ам.доллар)

Эх сурвалж: Гаалийн ерөнхий газар

ГОЛЛОХ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ИМПОРТ (сая ам.доллар)

Эх сурвалж: Гаалийн ерөнхий газар

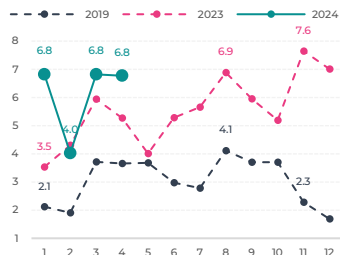
- Экспорт 2024 оны эхний 4 сард 4,937 сая ам.долларт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 3 хувиар буурлаа.
- Нийт экспортын 95 хувийг уул уурхай бүтээгдэхүүн, тэр дундаа нүүрсний экспорт дангаараа 60 хувийг бүрдүүлж байна.
- Нүүрсний экспортын орлого 2,988 сая ам.долларт хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 2 хувиар буурлаа.
- Зэсийн баямжлын экспортын орлого 872 сая ам.долларт хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 4 хувиар өслөө.
- Алтны экспортын орлого 292 сая ам.долларт хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 29 хувиар өслөө.
- Төмрийн хүдрийн экспортын орлого 189 сая ам.долларт хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 21 хувиар өслөө.
- 2024 оны эхний 4 сард импорт 3,426 сая ам.долларт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 28.9 хувиар өссөн байна.
- Нийт импортын 20 хувийг нефть, 18 хувийг тоног төхөөрөмж, 9 хувийг автомашин эзэлж байна.
- Нефтийн бүтээгдэхүүний импорт 670 сая ам.долларт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 34.8 хувиар өслөө.
- Тоног төхөөрөмжийн импорт 624 сая ам.долларт хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 40.6 хувиар өслөө.
- Суудлын автомашины импорт 324 сая ам.долларт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 74.2 хувиар өслөө.

2024 оны эхний 4 сарын байдлаар уул уурхайн бүтээгдэхүүн нийт экспортын 95 хувийг, тэр дундаа нүүрс болон зэсийн баяжмал дангаараа 80 хувийг бүрдүүллээ.

НҮҮРС

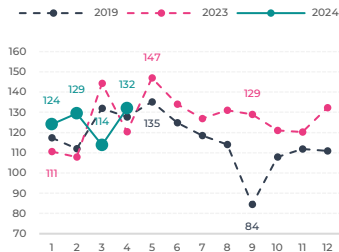
(сая тонн)

Эх сурвалж: Гаалийн ерөнхий газар

ЗЭСИЙН БАЯМЖАЛ

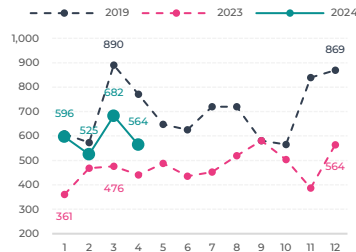
(тонн)

Эх сурвалж: Гаалийн ерөнхий газар

ТӨМРИЙН ХҮДЭР

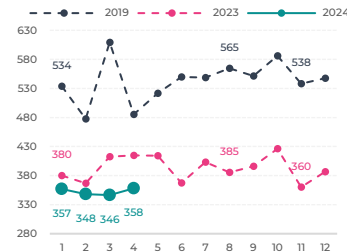
(мян. тонн)

Эх сурвалж: Гаалийн ерөнхий газар

ГАЗРЫН ТОС

(мян. баррель)

Эх сурвалж: Гаалийн ерөнхий газар

- Нүүрсний экспорт 2024 оны 4 дүгээр сард 6.8 сая тоннд хүрч, оны мөн үеэс 29 хувиар өслөө. өнгөрсөн
- Гашуунсухайт боомтоор 3.3 сая тонн, Шивээхүрэн боомтоор 2.3 сая тонн, Ханги боомтоор 0.6 сая тонн, бусад боомтуудаар 0.4 сая тонн нүүрс тус тус экспортолсон байна.

- Зэсийн баяжмалын экспорт 2024 оны 4 дүгээр сард 132 мянган тоннд хүрч, өнгөрсөн оны мөн үеэс 10 хувиар өслөө.
- Гашуунсухайт боомтоор 86 мянган тонн, Замын-Үүд боомтоор 46 мянган тонн зэсийн баяжмал тус тус экспортолсон байна.

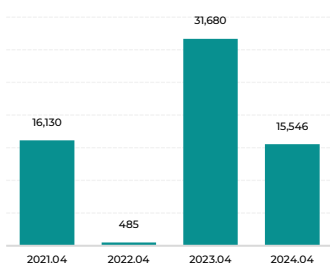
- Төмрийн хүдрийн экспорт 2024 оны 4 дүгээр сард 564 мянган тоннд хүрч, өнгөрсөн оны мөн үеэс 28 хувиар өслөө.
- Замын-Үүд боомтоор 539 мянган тонн, Бургастай боомтоор 14 мянган тонн, бусад боомтуудаар 11 мянган тонн төмрийн хүдэр тус тус экспортолсон байна.

- Газрын тосны экспорт 2024 оны 4 дүгээр сард 358 мянган баррельд хүрч, өнгөрсөн оны мөн үеэс 14 хувиар буурлаа.
- Баянхошуу боомтоор 324 мянган баррель, Замын-Үүд боомтоор 34 мянган баррель газрын тос тус тус экспортолсон байна.

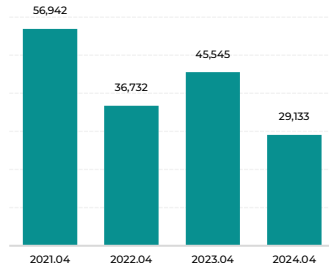
2024 оны эхний 4 сарын байдлаар сарын ноос, ноолуураас бусад голлох хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний экспорт өмнөх оны мөн үеэс буурлаа.

МАЛЫН МАХ (тонн)

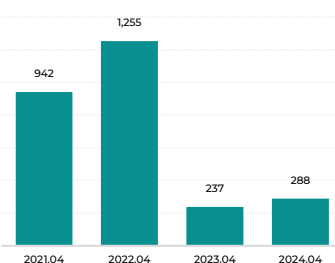
Эх сурвалж: Гаалийн ерөнхий газар

БОЛОВСРУУЛСАН АРЬС ШИР (мянган дм квадрат)

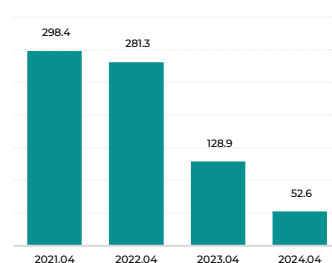
Эх сурвалж: Гаалийн ерөнхий газар

НООЛУУР (тонн)

Эх сурвалж: Гаалийн ерөнхий газар

НООС (тонн)

Эх сурвалж: Гаалийн ерөнхий газар

- Малын махны экспорт 2024 оны эхний 4 сард 15,546 тоннд хүрч, өнгөрсөн оны мөн үеэс 51 хувиар буурлаа.
- Тэр дундаа боловсруулсан махны экспорт өмнөх оны мөн үеэс 3 дахин багасаж 5,555 мянган тоннд хүрлээ.

- Боловсруулсан арьс ширний экспорт 2024 оны эхний 4 сард 29,133 мянган дм квадратад хүрч, өнгөрсөн оны мөн үеэс 36 хувиар буурлаа.

- Ноолуурын экспорт 2024 оны эхний 4 сард 288 тоннд хүрч, өнгөрсөн оны мөн үеэс 21 хувиар өслөө.

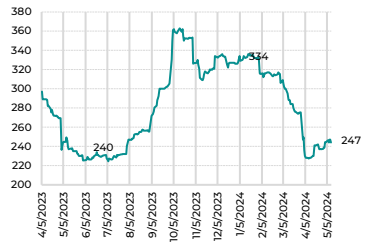
- Ноосны экспорт 2024 оны эхний 4 сард 53 тоннд хүрч, өнгөрсөн оны мөн үеэс 59 хувиар буурлаа.

ДЭЛХИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ ДЭЭРХ ТҮҮХИЙ ЭДИЙН ҮНИЙН ХАНДЛАГА

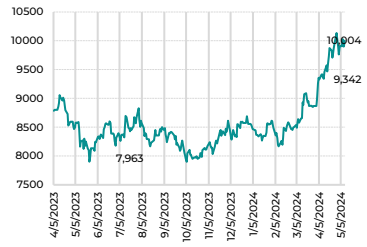
НҮҮРС (\$/тонн, Сингапурын бирж дэх Австралийн сайн чанарын коксжих нүүрс)

Эх сурвалж: Блүүмберг

- Сингапурын бирж (SGX) дэх Австралийн сайн чанарын коксжих нүүрсний 2024 оны эхний 4 сарын дундаж үнэ 293 ам.долларт хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 11 хувиар буурсан байна.

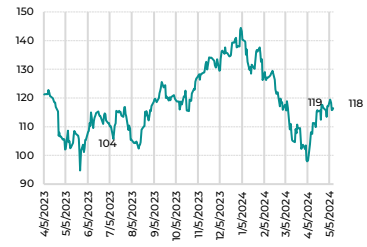
ЗЭС (\$/тонн , Лондоны металлын бирж дэх цэвэр зэс)

Эх сурвалж: Блүүмберг

- Лондоны металлын бирж (LME) дэх цэвэр зэсийн үнэ 2024 оны эхний 4 сарын дундаж 8,697 ам.доллар болж, өмнөх оны мөн 2 хувиар буурсан байна.

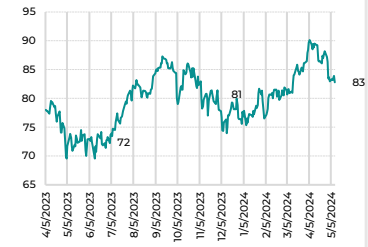
ТӨМРИЙН БАЯЖМАЛ (\$/тонн, Зүүнхойд Хятад дахь 62 хувийн агууламжтай төмрийн баяжмал)

Эх сурвалж: Блүүмберг

- Зүүн хойд Хятад дахь төмрийн баяжмалын 2024 оны эхний 4 сарын дундаж үнэ 120 ам.доллар болж, өмнөх оны эцсээс 2 хувиар буурсан байна.

ГАЗРЫН ТОС (\$/баррель, Brent)

Эх сурвалж: Блүүмберг

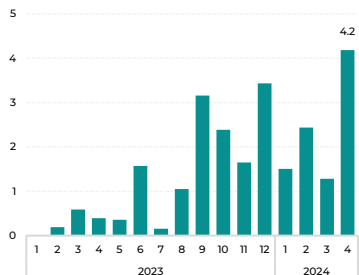
- Бrent газрын тосны 2024 оны эхний 4 сарын дундаж үнэ 82 ам.долларт хүрч өмнөх оны эцсээс 7 хувиар өслөө.

2024 оны эхний 4 сарын байдлаар 2023 оноос хойш УУББ-ээр 9 төрлийн, нийт 24 сая тонн нүүрс болон 1,212 мянган тонн төмрийн хүдэр болон баяжмал, 2.7 мянган тонн зэсийн баяжмалыг арилжаалаад байна.

НҮҮРСНИЙ АРИЛЖАА

(сая тонн)

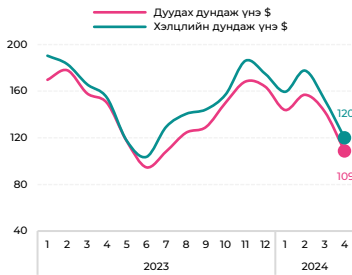

Эх сурвалж: Монголын хөрөнгийн бирж

- 2024 оны 4 дүгээр сарын байдлаар 2023 оноос хойш нийт 24 сая тонн нүүрс арилжиж, 33 тэрбум ам.долларын орлого олжээ.
- 2024 оны 4 дүгээр сарын байдлаар 2024 онд 9.4 сая тонн нүүрс арилжиж, 1,216 сая ам.долларын орлого олжээ.
- 2024 оны 3 дугаар сард 1.3 сая тонн нүүрс борлуулсан бол 4 дүгээр сард 4.2 сая тонн нүүрс борлууллаа.

НҮҮРСНИЙ ДУНДАЖ ҮНЭ

(ам.доллар/тонн)

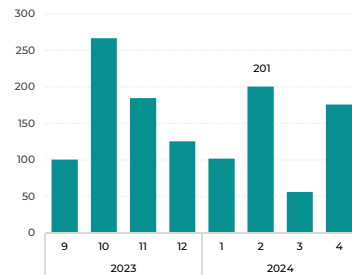

Эх сурвалж: Монголын хөрөнгийн бирж

- 4 дүгээр сард нүүрсний дуудах дундаж үнэ 120 ам.доллар, хэлцлийн дундаж үнэ 109 ам.доллар байв.
- Нүүрсний төрлөөс хамааран 4 дүгээр сард хэлцлийн доод үнэ 58 ам.доллар, дээд үнэ 180 ам.долларт хүрэв.

ТӨМРИЙН АРИЛЖАА

(мянган тонн)

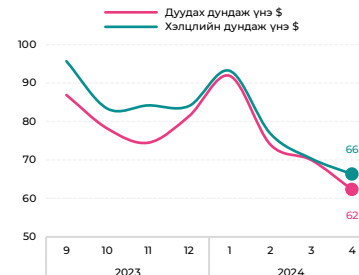

Эх сурвалж: Монголын хөрөнгийн бирж

- 2024 оны 4 дүгээр сарын байдлаар 2023 оны 9 дүгээр сараас хойш нийт 1.2 сая тонн төмрийн хүдэр, баяжмалыг 97 сая ам.доллороор борлууллаа.
- 2024 оны 4 дүгээр сарын байдлаар 2024 онд 535 мянган тонн төмрийг арилжаалж, 40 сая ам.долларын орлого олжээ.

ТӨМРИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ

(ам.доллар/тонн)

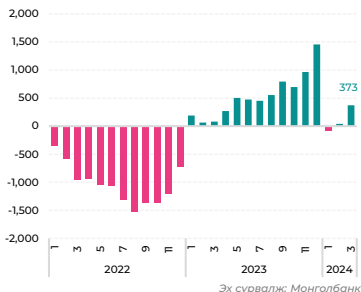
Эх сурвалж: Монголын хөрөнгийн бирж

- Төмрийн хүдэр болон баяжмалын 4 дүгээр сарын дуудах дундаж үнэ 62 ам.доллар, хэлцлийн дундаж үнэ 66 ам.доллар болж буурав.
- Төмрийн төрлөөс хамааран 4 дүгээр сард хэлцлийн доод үнэ 61 ам.доллар, дээд үнэ 73 ам.долларт хүрэв.

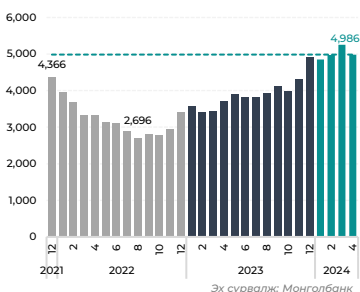

Төлбөрийн тэнцэл 2024 оны эхний 3 сард ашигтай гарлаа. Гадаад валютын улсын нөөц 2024 оны 4 дүгээр сард өмнөх сараас 264 сая ам.доллар буюу 5.0 хувиар буурч, төгрөгийн ам.доллартой харьцах ханш суларлаа.

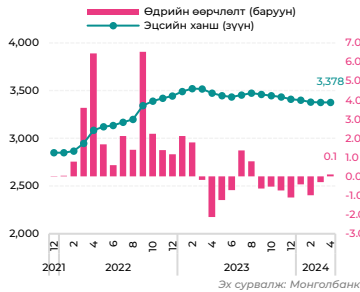
ТӨЛБӨРИЙН ТЭНЦЭЛ (сая ам.доллар)

ГАДААД ВАЛЮТЫН НӨӨЦ (сая ам.доллар)

ХАНШИЙН ӨДРИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ (төгрөг/ам.доллар)

ГАДААД ВАЛЮТЫН ДУУДЛАГА ХУДАЛДАА (сая ам.доллар)

- Төлбөрийн тэнцэл 2024 оны эхний 3 сард 373 сая ам.долларын ашигтай гарч, ашиг өмнөх оны мөн үеэс 294 сая ам.доллараар өслөө.
- Бараа, үйлчилгээний экспорт өмнөх оноос 116 сая ам.доллараар нэмэгдсэн ч импортын өсөлт 640 сая ам.долларт хүрснээр урсгал дансны ашиг өмнөх оны мөн үеэс буурлаа.
- Төлбөрийн тэнцлийн шууд хөрөнгө оруулалтын цэвэр орох урсгал* 2024 оны эхний 3 сард 713 сая ам.доллар болж, өмнөх оны мөн үеэс 395 сая ам.доллараар өссөн байна.

- Гадаад валютын улсын нөөц 2024 оны 4 дүгээр сарын эцэст 4,986 сая ам.доллар болж, өмнөх сараас 264 сая ам.доллараар буурч, өмнөх оны мөн үеэс 1.3 тэрбум ам.доллараар буюу 35.1 хувиар өслөө.

- 2024 оны 4 дүгээр сард төгрөгийн ам.доллартой харьцах ханш өдөрт дунджаар 0.1 төгрөгөөр суларлаа.
- 2024 оны 4 дүгээр сарын эцэст төгрөгийн ам.доллартой харьцах ханш 3,378 болж, оны эхнээс 32 төгрөгөөр буюу 0.9 хувиар чангарлаа.

- Төв банк 2024 оны 4 дүгээр сард нийт 606 сая ам.долларыг зах зээлд нийлүүллээ.
- Энэ нь 2023 оны мөн үеэс 584 сая ам.доллар буюу 28 дахин их, 2022 оны мөн үеэс 77 сая ам.доллараар буюу 11 хувиар бага дүн байв.

*Нийт хөрөнгө оруулалтаас хөрөнгө оруулалтын буцаалт болон зээлийн эргэн төлөлттэй холбоотой гарах урсгалыг хассан дүн

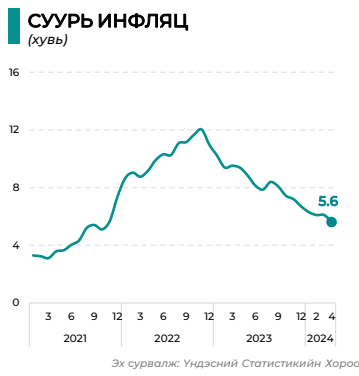
Инфляц 2024 оны 4 дүгээр сард 6.4 хувьд хүрлээ. Нийт бараа, үйлчилгээний үнэ өмнөх сараас 0.8 хувиар өссөн байна.

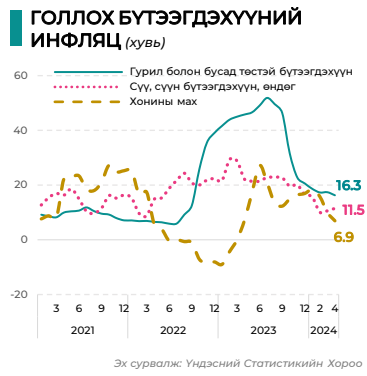
- Инфляц 2024 оны 4 дүгээр сард улсын хэмжээнд 6.4 хувьд гарлаа.
- Импортын гаралтай инфляц нийт инфляцын 2.2 нэгж хувь (34.1%)-ийг бүрдүүлж байна.
- Дотоодын бараа, үйлчилгээний үнийн өсөлт нийт инфляцын 4.2 нэгж хувь буюу 65.9 хувийг эзэлж байна.

- 2024 оны 4 дүгээр сард нийт бараа, үйлчилгээний үнэ өмнөх сараас 0.8 хувиар өсөв.
- Нийт бараа, үйлчилгээний үнэ өмнөх сараас өсөхөд хүнсний бүлэг 83.7 хувиар нөлөөлжээ.
- Сарын инфляцад мах, махан бүтээгдэхүүн 65%, сүү 5%, талх, гурил, будаа 5%-ийг тус тус бүрдүүлж байна.

- Суурь инфляц нь нийт инфляцаас хүнс, шатахуун, хатуу түлшний үнийг хасаж тооцсон эрэлтийн гаралтай инфляц юм.
- 2024 оны 4 дүгээр сард суурь инфляц 5.6 хувь гарч, нийт инфляцын 3.7 нэгж хувийг бүрдүүлж байна.
- Суурь инфляц сүүлийн 8 сар дараалан буурч байна.

- Мах, сүү, гурил зэрэг голлох бүтээгдэхүүнүүдийн үнийн өсөлт 2024 оны 4 дүгээр сард жилийн инфляцын 23 хувийг бүрдүүлж байна.
- Гурил, гурилан бүтээгдэхүүний үнэ өмнөх оны мөн үеэс 16.3 хувиар өсжээ.
- Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн, өндөгний үнэ өмнөх оны мөн үеэс 11.5 хувиар өсөв.
- Хонины махны үнэ өмнөх оны мөн үеэс 6.9 хувиар өслөө.

Монгол Улсын нэгдсэн төсөв 2024 оны 4 дүгээр сарын байдлаар 2.1 их наяд төгрөгийн ашигтай гарлаа. Төсвийн орлого нэмэгдэхэд аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар өссөн нь голлон нөлөөллөө.

ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ТЭНЦЭЛ

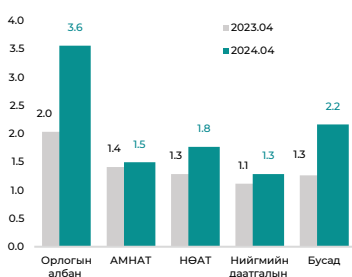
(их наяд төгрөг)

Эх сурвалж: Сангийн яам

ТӨСВИЙН ОРЛОГО

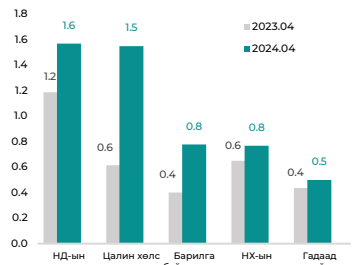
(орлогын эх үүсвэрээр, их наяд төгрөг)

Эх сурвалж: Сангийн яам

2024 ОНД НЭМЭГДСЭН ГОЛЛОХ ЗАРЛАГУУД

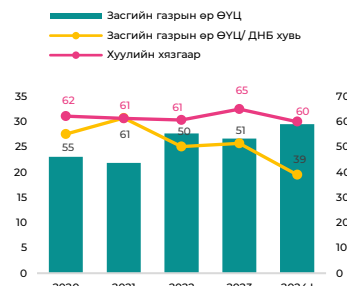
(зарлагын эх үүсвэрээр, их наяд төгрөг)

Эх сурвалж: Сангийн яам

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ӨР (ӨҮЦ)

(их наяд төгрөг, ДНБ-д эзлэх хувь)

Эх сурвалж: Сангийн яам

- Нэгдсэн төсөв 2024 оны 4 дүгээр сард 2.1 их наяд төгрөгийн ашигтай гарч, өнгөрсөн оны мөн үеэс 1,034.1 тэрбум төгрөг буюу 94 хувиар өссөн байна.

- Орлого 2024 оны 4 дүгээр сард 10.3 их наяд төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 3.2 их наяд төгрөг буюу 44.5 хувиар нэмэгдсэн байна.
- Дээрх өсөлтөд орлогын албан татвар 1.5 их наяд төгрөг буюу 74.9 хувиар, АМНАТ 82.7 тэрбум төгрөг буюу 5.8 хувиар, НӨАТ 480.4 тэрбум төгрөг буюу 37.3 хувиар тус тус нэмэгдсэн нь голчлон нөлөөллөө.

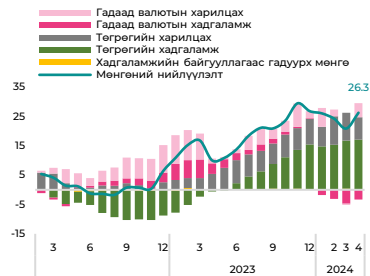
- Зарлага 2024 оны 4 дүгээр сард 7.8 их наяд төгрөгт хүрч өнгөрсөн оны мөн үеэс 2.2 их наяд төгрөг буюу 38.7 хувиар нэмэгдсэн байна.
- 2024 онд төрийн бүх албан хаагчдын цалинг 10 хувиар, нийтлэг үйлчилгээний ажиллагсдын цалинг 20 хувиар, алслагдсан аймаг, сумд дүүргийн төрийн албан хаагчдын цалин 20-40 хувиар нэмэгдүүлэхээр төлөвлөсөн.

- Засгийн газрын нэрлэсэн өрийн үлдэгдэл 2024 оны 4 дүгээр сарын байдлаар 29.8 их наяд төгрөгт хүрч, өнөөгийн үнэ цэнээр илэрхийлсэн үлдэгдлийн ДНБ-д харьцуулсан харьцаа 33.7 хувьд хүрээд байна.
- Засгийн газрын өр (ӨҮЦ)-ийн үлдэгдлийг ДНБ-д харьцуулсан харьцаа хуульд заасан тусгай шаардлагыг хангаж байна.

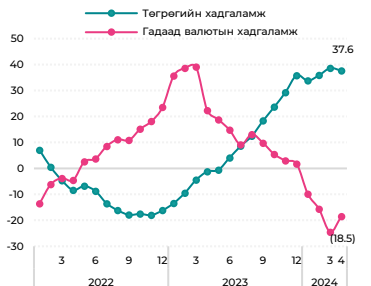

Мөнгөний нийлүүлэлтийн жилийн өсөлтийн хурд өмнөх сараас 5.4 нэгж хувиар буурлаа. Өмнөх сартай харьцуулахад гадаад валютын харилцах, хадгаламж буурч, төгрөгийн харилцах, хадгаламж нэмэгдсэн байна. Зээлийн үлдэгдлийн жилийн өсөлт өмнөх сараас 1.7 нэгж хувиар нэмэгдлээ.

МӨНГӨНИЙ НИЙЛҮҮЛЭЛТИЙН ӨСӨЛТ (жилийн өсөлт, хувь)

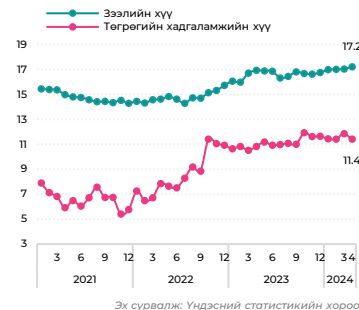
ХАДГАЛАМЖИЙН ӨСӨЛТ (жилийн өсөлт, хувь)

ЗЭЭЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ (хувь)

ХҮҮГИЙН ТҮВШИН (жигнэсэн дундаж хувь)

- Мөнгөний нийлүүлэлт 2024 оны 4 дүгээр сарын эцэст 38.1 их наяд төгрөгт хүрч, өмнөх оноос 26.3 хувиар өссөн байна.
- Төгрөгийн харилцах, хадгаламж нийт өсөлтийн 24.5 нэгж хувийг, гадаад валютын харилцах, хадгаламж нийт өсөлтийн 1.5 нэгж хувийг тус тус бүрдүүлсэн байна.

- Нийт хадгаламж 23.0 их наяд төгрөгт хүрч хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 21.8 хувиар өслөө.
- Төгрөгийн хадгаламж 18.7 их наяд төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 37.6 хувиар, өмнөх сараас 2.8 хувиар тус тус өслөө.
- Гадаад валютын хадгаламж 4.4 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 18.5 хувиар, өмнөх сараас 3.3 хувиар тус тус буурлаа.

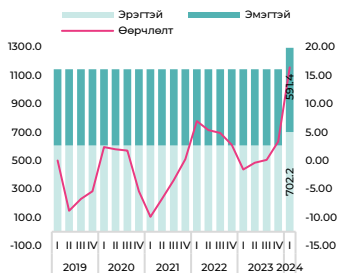
- Банкнуудын зээлийн үлдэгдэл 2024 оны 4 дүгээр сарын эцэст 29.9 их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 27.4 хувиар өслөө.
- Нийт зээлийн үлдэгдэлд эзлэх чанаргүй зээлийн хувь хэмжээ 6.8 хувь болж, өмнөх оны мөн үеэс 2.9 нэгж хувиар буурсан байна.

- Банкнуудын зээлийн жигнэсэн дундаж хүү 2024 оны 4 дүгээр сард 17.2 хувь болж, өмнөх оны мөн үеэс 1.7 нэгж хувиар өслөө.
- Банкнуудын хадгаламжийн жигнэсэн дундаж хүү 2024 оны 4 дүгээр сард 11.4 хувь болж, өмнөх оны мөн үеэс 1.3 нэгж хувиар өслөө.

Цар тахлын улмаас буураад байсан хөдөлмөрийн зах зээлийн үзүүлэлтүүд эдийн засгийн өсөлтийн нөлөөгөөр өсөж, ажиллагчдын тоо 1.3 саяд хүрлээ.

АЖИЛЧДЫН ТОО, ТҮҮНИЙ ӨӨРЧЛӨЛТ (мянган хүн, хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

- Ажиллагчид өмнөх оны мөн үеэс 182.3 мянгаар нэмэгдэж, 1,293.6 мянгад хүрсэн нь цар тахлын өмнөх үеэс 150.5 мянгаар өндөр үзүүлэлт юм.
- 2024 оны 1 дүгээр улиралд эрэгтэй ажилчдын тоо өмнөх оны мөн үеэс 129.2 мянгаар нэмэгдсэн бол эмэгтэй ажилчид өмнөх оны мөн үеэс 53.2 мянгаар өссөн үзүүлэлттэй байна.

АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ОРОЛЦООНЫ ТҮВШИН (хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

- Ажиллах хүчний оролцооны түвшин 60.0 хувь болж өссөн ч цар тахлын өмнөх үеэс 0.7 хувиар өндөр байна.
- Ажилгүй иргэдийн тоо 2024 оны 1 дүгээр улиралд өмнөх оны мөн үеэс 7.8 мянган хүнээр буурч, 71 мянгад хүрлээ.
- Ажилгүйдлийн түвшин өмнөх оны мөн үеэс 1.4 хувиар буурч, 5.2 хувьд хүрлээ.

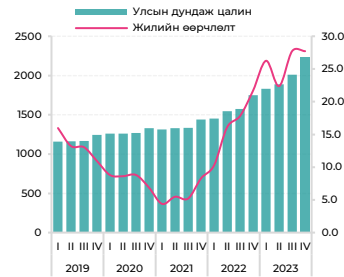
АЖИЛЧДЫН ТООНЫ ӨӨРЧЛӨЛТ (мянган хүн)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

- Ажилчдын тоо 2024 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар 1.3 саяд хүрч өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 182 мянган хүнээр нэмэгдлээ.
- Ажилчдын тооны өсөлтөд, үйлчилгээ ба бусад, худалдаа, хөдөө аж ахуй, уул уурхай, барилга, ус, цахилгааны салбарын ажилчид эергээр нөлөөлсөн.
- Харин тээвэр, боловсруулах салбарын ажилчид сөргөөр нөлөөлөө.

ДУНДАЖ ЦАЛИНГИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ (хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

- Дундаж цалингийн хэмжээ 2023 оны 4 дүгээр улирлын байдлаар өмнөх оны мөн үеэс 27.7 хувиар өсөж, 2,235 мянган төгрөгт хүрлээ.
- Салбараар авч үзвэл, уул уурхайн салбарын дундаж цалин бусад салбараа тэргүүлж, улсын дунджаас 2.3 дахин өндөр байна.

ОХУ-ын Төв банк мөнгөний бодлогын хүүг 16 хувьд барих шийдвэр гаргасан бөгөөд инфляцын дарамт аажмаар буурч байгаа ч өндөр хэвээр байна.

БОДИТ ДНБ-ИЙ ӨСӨЛТ

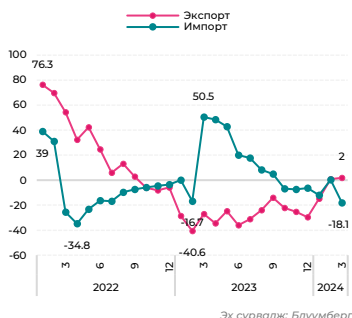
(хувь)

- Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2023 оны 4 дүгээр улиралд 5.8 хувиар өслөө.
- Засгийн газрын хэрэглээний зардал 2023 оны 4 дүгээр улиралд 6.0 хувиар өссөн байна.
- ОХУ-ын цэргийн армийн зардлын өсөлтөөс шалтгаалсан төсвийн зардал тэлэлт, бараа бүтээгдэхүүний үнийн өсөлттэй холбоотой эдийн засаг 2022 оны 1 дүгээр улирлаас хойш хамгийн өндөр өсөлт хүрээд байна.

ЭКСПОРТ, ИМПОРТЫН ӨСӨЛТ

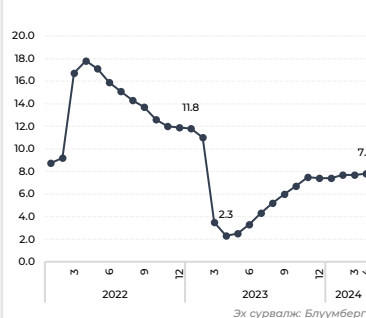
(хувь, өссөн дүнгээр)

- Экспорт 2024 оны 3 дугаар сард өмнөх оны мөн үеэс 2.0 хувиар өсөж, 2022 оны 10 дугаар сараас хойш хамгийн өндөр өсөлтөд хүрлээ.
- Экспортын өсөлтийг газрын тос, байгалийн хийн үнийн өсөлт голчлон дэмжсэн байна.
- Импорт 2024 оны 3 дугаар сард өмнөх оны мөн үеэс 18.1 хувиар буурсан байна.
- Импортын бууралтад мөнгөний хатуу бодлого гол нөлөөлөл үзүүлсэн байна.

ИНФЛЯЦ

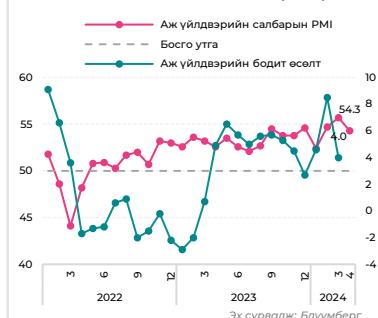
(хувь)

- Инфляцын түвшин 2024 оны 4 дүгээр сард нэг жилийн дээд түвшин болох өмнөх сараас 0.1 нэгж хувиар өсөж, 7.8 хувьд хүрлээ.
- Инфляцын түвшин 2023 оны 12 дугаар сараас хойш аажмаар өсөж, Төв банкны зорилтот түвшин 4 хувиас давсан хэвээр байна.

ХУДАЛДАН АВАЛТЫН МЕНЕЖЕРИЙН ИНДЕКС (PMI) (нэгж)

(нэгж)

- Аж үйлдвэрийн салбарын PMI индекс 2024 оны 4 дүгээр сард 54.3 болж, өмнөх сарын үзүүлэлтээс 1.4 нэгж хувиар буурлаа.
- Үйлдвэрлэлийн хэмжээ, шинэ захиалга, гадаад эрэлт буурсантай холбоотой салбарт 2024 оны 1 сараас хойших хамгийн зөөлөн тэлэлт болов.
- Аж үйлдвэрлэлийн бодит өсөлт үйлдвэрлэл, уул уурхайу салбарын өсөлт удааширсантай холбоотой өмнөх сараас 4.5 нэгж хувиар буурсан байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын худалдан авалтын менежерийн индекс 2024 оны 4 дүгээр сард өмнөх сараас буурлаа. Харин гадаад худалдаа болон аж үйлдвэрлэлийн өсөлтийн хурд эрчимжлээ.

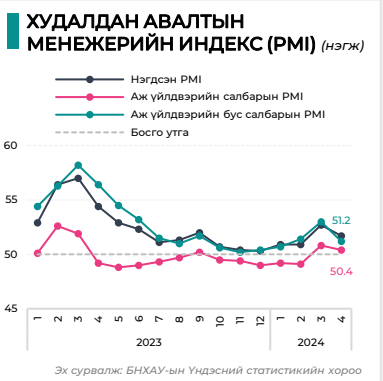
- Өмнөх оны суурь үеийн нөлөө саармагжиж, экспорт 2024 оны 4 дүгээр сард өмнөх оны мөн үеэс 1.5 хувиар өслөө.
- Импортын жилийн өсөлт 2024 оны 4 дүгээр сард 8.4 хувьд хүрч, хүлээлтээс давлаа.

- 2024 оны 4 дүгээр сард аж үйлдвэрийн гарцын өсөлт 6.7 хувь болж, өмнөх сараас 2.2 нэгж хувиар өссөн бол жижиглэн худалдааны өсөлт өмнөх сараас 0.8 нэгж хувиар буурч, 2.3 хувьд хүрлээ.

- Хэрэглээний үнийн индекс сүүлийн 3 сар дараалан өсөж, 2024 оны 4 дүгээр сард өмнөх оноос 0.3 хувиар өслөө.
- Харин үйлдвэрлэгчийн үнийн бууралт сүүлийн 19 сар дараалан үргэлжилж, 2024 оны 4 дүгээр сард өмнөх оноос 2.5 хувиар буурлаа.

- Аж үйлдвэрийн салбарын худалдан авалтын менежерийн индекс 2024 оны 4 дүгээр сард 50.4 болж, өмнөх сараас 0.4 нэгжээр буурлаа.
- Аж үйлдвэрийн бус салбарын болон нэгдсэн худалдан авалтын менежерийн индексүүд өмнөх сараас мөн өмнөх сараас буурсан ч босго утга 50-аас өндөр хэвээр байна.

Тус индекс нь богино хугацааны идэвхлэлийг илэрхийлэх бөгөөд ААН-үүдийн худалдан авалт, үйлдвэрлэл, ажил эрхлэлт, түүхий эдийн нөөц зэрэг үзүүлэлтийн талаарх аж үйлдвэрийн салбарын 3200 судалгаа, аж үйлдвэрийн бус салбарын 4300 судалгаанд үндэслэн сар бүр тооцдог. Индексийн 50-аас дээш утга нь тэлэлтийг, 50-аас доош нь агшилтыг илэрхийлнэ.

ЭДИЙН ЗАСАГ, ХӨГЖЛИЙН ЯАМ